

30.11.2021

EOAK/4326/2021

■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■

Viite: 14.6.2021 vireille tullut kantelu

ASIA: Äänestyspaikan valaistus ja vaalisalaisuuden turvaaminen

1 KANTELU

■■■■■■■■■■ (jälj. kantelija) arvosteli Helsingin kaupungin menettelyä kuntavaalien 2021 varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikan valaistuksen esteettömyyttä ja vaalisalaisuuden turvaamista koskevassa asiassa.

Kantelijan mukaan Viikin normaalikoulun äänestyspaikan valaistus oli riittämätön – kantelijan arvion mukaan noin 150 - 200 luxia. Kantelijan mielestä valoisuuden äänestyskopissa pitäisi olla 500 - 750 luxia.

Kantelija kertoi, että liian vähäisen valon vuoksi hän ei pystynyt lukemaan ehdokaslistaa, eikä täyttämään äänestyslipuketta salassa äänestyskopissa. Kantelijan mukaan äänestyspaikan johtaja rikkoi vaalisalaisuutta ja pakotti hänet äänestämään julkisessa paikassa. Kantelijan mielestä äänestyspaikalla ei ollut varauduttu vammaisia ja ikääntyneitä henkilöitä varten.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta Helsingin kaupungin keskusvaalilautakunta antoi 12.10.2021 päivätyn lausunnon (liitteenä).

3 RATKAISU

3.1 Oikeusohjeita

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaan jokaisella Suomen kansalaisella ja maassa vakinaisesti asuvalla ulkomaalaisella, joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, on oikeus äänestää kunnallisvaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä sen mukaan kuin lailla säädetään.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

YK:n vammaissopimuksen (CRPD) tarkoituksena on 1 artiklan mukaan edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä edistää vammaisten henkilöiden synnynnäisen arvon kunnioittamista. Sopimuksen yleisiä periaatteita ovat 3 artiklan mukaan muun ohessa syrjimättömyys, täysimääräinen ja tehokas osallistuminen ja osallisuus yhteiskuntaan, mahdollisuuksien yhdenvertaisuus sekä esteettömyys ja saavutettavuus.

YK:n vammaissopimuksen 29 artiklan mukaan sopimuspuolet takaavat vammaisille henkilöille poliittiset oikeudet ja mahdollisuuden nauttia niistä yhdenvertaisesti muiden kanssa sekä sitoutuvat varmistamaan, että vammaiset henkilöt voivat tehokkaasti ja täysimääräisesti osallistua poliittiseen ja julkiseen elämäänsä yhdenvertaisesti muiden kanssa suoraan tai vapaasti valittujen edustajien kautta, myös siten, että heillä on oikeus ja mahdollisuus äänestää ja tulla valituiksi, muun muassa:

- 1) varmistamalla, että äänestysmenettelyt, -järjestelyt ja -aineistot ovat asianmukaisia, saavutettavia sekä helppotajuisia ja -käyttöisiä;
- 2) suojelemalla vammaisten henkilöiden oikeutta äänestää salaisella lippuäänestyksellä vaaleissa ja kansanäänestyksissä ilman uhkailua, asettua ehdolle vaaleissa, hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja suorittaa kaikkia julkisia tehtäviä kaikilla hallinnon tasoilla sekä helpottamalla tarvittaessa apuvälineteknologian ja uuden teknologian käyttöä;
- 3) takaamalla vammaisten äänestäjien vapaan tahdonilmaisun ja sallimalla tätä varten tarvittaessa heidän pyynnöstään heidän valitsemansa henkilön avustaa heitä äänestyksessä.

Kuntalain 15 §:n 2 momentin mukaan kuntavaalit toimitetaan välittömänä, salaisina ja suhteellisina. Kaikilla äänioikeutetuilla on yhtäläinen äänioikeus.

Vaalilain 67 §:n 2 momentin mukaan äänestyksen järjestämisestä kullakin äänestysalueella huolehtii vaalilautakunta.

Vaalilain 69 §:n 1 momentin mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on huolehdittava siitä, että vaalipäivän äänestystä varten kullakin äänestysalueella on kunnan tähän tarkoitukseen käytettäväksi antama asianmukainen äänestystila ja tarvittava kalusto.

Vaalilain 70 §:n 1 momentin mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on ryhdyttävä kaikkiin vaalipäivän äänestyksen toimittamista varten tarpeellisiin toimenpiteisiin ja siinä tarkoituksessa muun ohella huolehdittava siitä, että jokaisella vaalilautakunnalla on äänestyspaikalla käytettävänä muun ohessa sellaiset äänestyskopit äänestysmerkinnän tekemistä varten, jotka turvaavat vaalisalaisuuden säilymisen.

Vaalilain 72 §:n 2 momentin mukaan äänestys on järjestettävä siten, että vaalisalaisuus säilyy. Saapuvilla olevien on noudatettava vaalilautakunnan järjestyksen ylläpitämiseksi ja äänestyksen häiriöttömän kulun turvaamiseksi antamia määräyksiä.

Vaalilain 76 §:n 2 momentin mukaan äänestäjän on niin selvästi merkittävä äänestyslippuun sen ehdokkaan numero, jonka hyväksi hän antaa äänensä, ettei voi syntyä epätietoisuutta siitä, ketä ehdokasta hän tarkoittaa. Merkintä on tehtävä äänestyskopissa tai, jos se ei ole mahdollista ilman äänestäjälle aiheutuvaa kohtuutonta haittaa, muutoin siten, että vaalisalaisuus säilyy.

Perustuslakivaliokunta lausui mietinnössään (PeVM 3/2013 vp) vaalilain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä (HE 27/2013 vp) seuraavaa: ”Lakiehdotuksen 76 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että vaalipäivän äänestyksessä äänestysmerkintä voidaan tehdä muuallakin kuin äänestyskopissa silloin, jos merkinnän tekemisestä äänestyskopissa aiheutuisi äänestäjälle kohtuutonta haittaa. Esityksen perustelujen mukaan tämä tarkoittaa sellaisia tilanteita, joissa äänestyspaikka ei ole esteetön esimerkiksi vammaisille tai hyvin heikkokuntoisille äänestäjille. Vaalisalaisuuden keskeisen merkityksen vuoksi perustuslakivaliokunta korostaa ehdotetun menettelyn poikkeuksellisuutta. Vaalipaikalla on aina ensisijaisesti pyrittävä järjestämään äänestyskoppiin pääseminen mahdollisimman esteettömäksi. Muualla kuin äänestyskopissa äänestettäessä tärkeää on järjestää tilanne sellaiseksi, että äänestäjällä ei ole aihetta pelätä vaalisalaisuuden rikkoutumista. Valiokunta huomauttaa lisäksi, että asiaa päättäminen kuuluu vaalilautakunnalle.”

Maankäyttö- ja rakennuslain 117 e §:n 1 momentin mukaan rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen pihaj- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta.

Rakennuksen käyttöturvallisuudesta annetun ympäristöministeriön asetuksen 10 §:n 1 momentin mukaan rakennuksen ja sen ympäristön on oltava käytön ja huollon turvallisuuden mahdollistavalla tavalla valaistu. Valaistus ei saa aiheuttaa turvallisuutta vaarantavaa häikäisyä. Pykälän 2 momentin mukaan rakennuksen pintojen ja valaistuksen on oltava sellaiset, että havaitsemisen kannalta tarvittavat valoisuuserot saavutetaan. Pykälän 2 momentin mukaan kulkureitillä olevat luiskat, askelmat, kynnykset ja tasoerot on osoitettava selvästi valaistuksen ja pintojen tummuuserojen tai huomiomerkitöjen avulla.

3.2 Vaaliohjeita

Ylimpänä vaaliviranomaisena oikeusministeriö on antanut vaalilain 10 §:n nojalla vaaliviranomaisille kuntavaaleja 2021 koskevat vaaliohjeet. Vaaliohjeissa numero 1 "Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät" ja numero 2 "Vaalilautakunnan tehtävät" on yksityiskohtaiset ohjeet huolehtia äänestysjärjestelyjen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.

Vaaliohjeen nro 1 kohdan 4.3.4 mukaan äänestyskoppien, joissa äänestysmerkintä tehdään, hankkimisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista vastaa kunta. Äänestyskoppien tulee olla sellaiset, että vaalialaisuuden säilyminen turvataan. Äänestyspaikalla tulisi olla myös pyörillä varustettuja apuvälineitä, kuten rollaattoria tai pyörätuolia käyttäville soveltuva äänestyskoppi tai, jos esteetöntä äänestyskoppia ei ole saatavilla, pöytä, joka on varustettu sellaisin suojuksin, että äänestäjä voi tehdä äänestysmerkintänsä vaalialaisuuden säilyttäen.

Vaaliohjeen mukaan äänestyskoppeihin olisi myös hyvä sijoittaa suuren lasi tai vastaava heikkonäköisiä äänestäjiä varten.

Vaaliohjeen nro 2 kohdan 4.1.1 (16) mukaan äänestyskoppien sijoittamisessa vaalihuoneeseen on erityisesti kiinnitettävä huomiota vaalialaisuuden säilymiseen ja myös siihen, että valaistus äänestyskopissa on riittävän hyvä.

Vaaliohjeen nro 1 liite 16 ja vaaliohjeen nro 2 liite 6 esteettömyyden tarkistuslistan mukaan äänestyskopeissa tulisi olla häikäisemätön ja riittävä (500 - 750 luxia kirjoitustasolla) valaistus.

3.3 Saatu selvitys

Keskusvaalilautakunnan lausunnon mukaan Helsingissä oli vuoden 2021 kuntavaaleissa 165 äänestysaluetta ja äänestyspaikkaa. Suurin osa äänestyspaikoista oli kaupungin omistamissa ja hallinnoimissa tiloissa mutta osa paikoista, kuten äänestysalueen 36A (Viikin normaalikoulu) äänestyspaikka, oli kaupungin ulkopuolisilta tahoilta äänestyspaikaksi käyttöön saaduissa tiloissa. Jokaisella äänestysalueella on kaupunginhallituksen päätöksellä määrätty vaalipäivän äänestyspaikka.

Keskusvaalilautakunta on vaalijärjestelyissään kiinnittänyt erityistä

huomiota liikuntavammaisten, muiden liikuntaesteisten henkilöiden ja erityisryhmien mahdollisuuteen äänestää sujuvasti. Keskusvaalilautakunnan edustajat kartoittavat äänestyspaikat ja lisäävät mahdollisuuksien mukaan äänestykseen käytettäviin rakennuksiin tarvittavia apuvälineitä (esimerkiksi rampeja kynnyksiin). Jokaisella äänestyspaikalla on yhdessä kaupungin esteettömyysasiamiehen ja vammaisjärjestöjen kanssa suunniteltu äänestyskoppi, johon pyörätuolilla pääsee esteettömästi äänestämään.

Lausunnon mukaan Helsingissä kiinnitetään erityistä huomiota ehdokaslistojen yhdistelmän luettavuuteen mutta vaalilaki säätelee sen, minkälainen ehdokaslistojen yhdistelmä on. Ehdokkaiden suuren määrän vuoksi Helsingin ehdokaslistojen yhdistelmä on haastava luettava.

Oikeusministeriön vaalilautakunnille tarkoitetussa vaaliohje 2:n liitteessä on Invalidiliiton esteettömyyden tarkistuslista, jota vaalilautakuntien tulee tarkoituksenmukaisella tavalla käyttää apunaan äänestystilaa järjestettäessä. Vaalilautakunta 36 A on toiminut näin vaalipäivänä 13.6.2021 Viikin normaalikouluun sijoitettavaa äänestyspaikkaa rakentaessaan.

Lausunnossa todetaan, että äänestysalueen 36A vaalilautakunnalta saatujen tietojen mukaan kantelija oli ilmaissut kovaan ääneen heti äänestyspaikkaan saavuttuaan olevansa tyytymätön vaalilautakunnan kokoonpanoon lautakunnan jäsenten sukupuolen osalta. Lausunnon mukaan äänestyskopissa kantelija repi kopista irti ehdokaslistojen yhdistelmän ja oli kaataa äänestyskopin. Vaalilautakunnan varapuheenjohtaja sai estettyä kopin kaatumisen ottamalla siitä kiinni ennen kuin se kaatui lattialle. Lausunnon mukaan valaistuksen lisäämistä selvitettiin, mutta tilan valaistus oli maksimiteholla, eikä sitä ollut mahdollista lisätä. Lausunnon mukaan äänestystilan lasinen seinä päästi varsin hyvin valoa tilaan.

Lausunnon mukaan kantelijalle tarjottiin mahdollisuus äänestää äänestyspaikan pihalla ulkotiloissa, sillä vaalilautakunta oli varautunut koronatilanteesta johtuen suorittamaan äänestyksiä myös äänestyspaikan pihalla. Äänestyspaikassa oli muualla kuin äänestyskopeissa useita ehdokaslistojen yhdistelmiä. Niitä oli myös kiinnitetty äänestyspaikan ikkunoihin, jotta myös ulkona pystyi selvittämään ehdokkaansa numeron. Ehdokaslistojen yhdistelmiä oli esillä huomattavasti enemmän kuin normaalisti, jotta saatiin ehkäistä koronan vuoksi vältettäviä kohtaamisia. Kantelija sai erillisen ehdokaslistojen yhdistelmän, jota hän tutki omassa rauhassaan haluamansa ajan itse valitsemassaan paikassa. Lausunnon mukaan tämän jälkeen kantelija äänesti vaalisalaisuuden säilyttäen äänestyskopissa. Vaalilautakunta tai kukaan sen jäsenistä ei pakottanut eikä painostanut kantelijaa äänestämään julkisessa paikassa. Lausunnon mukaan kukaan muu äänestysalueen äänestäjä ei huomauttanut tai valittanut äänestystilan valaistuksesta. Keskusvaalilautakunnalle ei tullut myöskään muista äänestyspaikoista huomautuksia asiasta.

Helsingin jokaisen 165 äänestyspaikan jokaisessa äänestyskopissa, joita kuntavaaleissa oli noin 500, on kiinnitetty suurennuslasi helpottamaan listan lukemista. Aiemmin äänestyspaikoilla on kokeiltu myös suurennuslaseja, joissa on valo, mutta nämä eivät ole kestäneet käyttöä. Lausunnon mukaan erillisen valon kiinnittämistä koppiin on selvitetty jo pitkän aikaa. Erillistä valoa ei voida kytkeä verkkovirtaan, koska irralliset johdot ovat vaarallisia ja ne voivat aiheuttaa kaatumisia. Akku- tai paristokäyttöinen valaisin voisi olla mahdollinen mutta vielä ei ole löydetty äänestyskoppiin kiinnitettävissä olevaa valaisinta, joka valaisisi tasaisesti äänestyskopin ja siihen kiinnitetyn ehdokaslistojen yhdistelmän. Pistemäinen valo on hankala kohdistaa yhdistelmään niin, että se valaisisi ehdokaslistojen yhdistelmän tasapuolisesti ilman että valo korostaa jotakin ryhmää tai ehdokasta. Suoraan kirjoitustasolle osoittava valo tulisi kiinnittää äänestyskopin yläreunaan, jolloin ongelmaksi muodostuvat sopivan valaistusmallin löytyminen, riittävän tukeva kiinnitys ja ehdokaslistojen yhdistelmän ulottuminen äänestyskopin reunan yli. Lisäksi vain kirjoitustason valaiseminen ei poista suurinta ongelmaa koko ehdokaslistojen yhdistelmän valaisemisesta. Helsingin ehdokaslistojen yhdistelmä on niin suuri, että sen yläreuna tulee äänestyskopin yläreunan yläpuolelle. Saatavilla olevat valaisimallit taittaisivat ehdokaslistojen yhdistelmän joistakin kohdin ja näin kiinnittäisivät huomion joihinkin tiettyihin ryhmiin tai ehdokkaisiin. Mahdollista valaisinta lisättäessä äänestyskoppiin on otettava myös huomioon, ettei siitä aiheudu häikäisyhaittoja kellekään äänestäjälle.

Helsingin keskusvaalilautakunta toteaa, että se on panostanut äänestys ja ennakoäänestyspaikkojen esteettömyyteen ja kaikkiin seikkoihin, joilla pyritään saamaan äänestystoimitus varmaksi ja toimivaksi. Lausunnon mukaan jatkossa selvitetään keinoja parantaa äänestyspaikkojen valaistusta, erityisesti äänestyskoppien valaistusta, ei pelkästään kirjoitustason valaistusta, vaan myös ehdokaslistojen yhdistelmän valaistusta. Lisäksi tullaan kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että ehdokaslistojen yhdistelmiä on mahdollista tarkastella äänestyskoppien ulkopuolella mahdollisimman hyvässä valaistuksessa. Lausunnon mukaan asia otetaan esille pääkaupunkiseudun kuntien vaalitoimijoiden tapaamisissa ja myös oikeusministeriön kanssa.

3.4 Arviointi ja kannanotto

Kantelija siis kertoi, että liian vähäisen valon vuoksi hän ei pystynyt lukemaan ehdokaslistaa, eikä täyttämään äänestyslipuketta äänestyskopissa vaalisalaisuus säilyen. Kantelukirjoituksen mukaan äänestyspaikan johtaja pakotti kantelijan äänestämään julkisessa paikassa.

Keskusvaalilautakunnan lausunnon mukaan kantelija tutustui ensin ehdokaslistaan valitsemassaan paikassa ja sen jälkeen hän äänesti vaalisalaisuuden säilyttäen äänestyskopissa. Lausunnon mukaan vaalilautakunta tai kukaan sen jäsenistä ei pakottanut, eikä painostanut kantelijaa äänestämään julkisessa paikassa.

Kantelukirjoituksessa esitetty ja saatu selvitys poikkeavat merkittävästi toisistaan sen osalta, äänestikö kantelija äänestyskopissa vai ei. Kirjallisessa kantelumenettelyssä minulla ei ole – tällaisessa ilmeisessä ristiriitatilanteessa – mahdollisuutta arvioida ja ottaa kantaa äänestyspaikan tapahtumiin, saati käytyihin keskusteluihin. Näin ollen, käytettävissäni olevan aineiston perusteella en voi tässä yksittäisessä tapauksessa ottaa enemmälti kantaa siihen, onko kantelijan vaalisalaisuus vaarantunut äänestystilanteessa.

Korostan tässä yhteydessä yleisesti, että äänestystilojen järjestelyjen tulee olla sellaiset, että silloinkaan, jos äänestäjä joutuu poikkeuksellisesti äänestämään muualla kuin äänestyskopissa, ei saa syntyä epäilyä vaalisalaisuuden rikkoutumisesta.

Kantelukirjoituksen ja saamani selvityksen perusteella en ole voinut täysin vakuuttua siitä, että äänestyspaikan valaistus olisi kaikilta osin täyttänyt asianmukaiselle ja riittävälle valaistukselle asetetut vaatimukset. Keskusvaalilautakunta toteaa yleisellä tasolla lausunnoissaan, että erillisen valon kiinnittämistä äänestyskoppeihin on selvitetty jo pitkän aikaa, mutta toimivaa ratkaisua ei ole vielä löytynyt.

Edellä todetun johdosta pidän hyvänä ja aiheellisena sitä, että Helsingin keskusvaalilautakunta ilmoitti launnonossaan, että äänestyspaikkojen ja -koppien valaistusta tullaan jatkossa kehittämään ja parantamaan edellä kodassa 3.3 kuvatulla tavalla. Koska keskusvaalilautakunta on siis ilmoittanut ryhtyvänsä toimenpiteisiin, asia ei anna minulle aiheutta muuhun kuin, että kiinnitän keskusvaalilautakunnan huomiota näkemisympäristön esteettömyydestä ja asianmukaisesta äänestyspaikan ja -kopin valaistuksesta seuraavassa sanottuun.

Oikeusministeriön vaaliohjeiden mukaan äänestyskopeissa tulisi siis olla häikäisemätön ja riittävän hyvä valaistus.

Esteetön rakennus ja ympäristö -oppaan (Kilpelä 2019, s. 8 ja 110) mukaan näkemisympäristön esteettömyydellä tarkoitetaan sopivan voimakasta, tasaista ja häikäisemätöntä valaistusta, valaistuksen hyvää värintoistoa sekä tummuuskontrastien huomioimista tilan hahmottamisen helpottamiseksi. Lisäksi materiaalikontrasteilla tuetaan tuntoaistin käyttöä näön sijasta tai rinnalla. Erityisen tärkeitä ovat selkeät opasteet sekä tasoerojen tunto- ja tummuuskontrastimerkinntät. Oppaan mukaan hyvä valaistus luo hyvän näkemisympäristön. Valon laatu, värisemättömyys ja valon kyky toistaa värit luonnonmukaisina vaikuttavat värien ja kontrastien erotuskykyyn sekä näkövammaisen henkilön selviytymiseen.

Oikeusasiamiehen määräämillä äänestyspaikkojen tarkastuksilla on arvioitu yleisesti muun ohessa äänestystilojen valaistuksen asianmukaisuutta ja äänestyskoppien sijoittelua riittävän valaistuksen takaimiseksi. Tarkastelun ja arvioinnin lähtökohtana on, että riittävän voimakas ja häikäisemätön valaistus on olennainen osa esteettömyyden vaatimuksen toteuttamista äänestyspaikoilla. Hyvästä valaistuksesta

hyötyvät kaikki, mutta erityisen paljon siitä hyötyvät henkilöt, joiden näkökyky on syystä tai toisesta alentunut. Valaistuksen avulla voidaan siten parantaa esteettömyyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

YK:n vammaissopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti kaikissa vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa on neuvoteltava tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa sekä osallistettava vammaiset henkilöt aktiivisesti. Artiklan perustelujen (HE 284/2014 vp) mukaan määräysten toteutuminen edellyttää viranomaisilta oma-aloitteista aktiivisuutta vammaisten henkilöiden mukaan ottamiseksi eri prosesseihin.

Kuntalain 28 §:n 2 momentin mukaan vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Olen yleisellä tasolla suosittanut, että kunnalliset vaaliviranomaiset kuulisivat esteettömyys- ja saavutettavuusasioissa kunnallisia vammaisneuvostoja sekä vammaisjärjestöjä. Tämän vuoksi pidän myönteisenä sitä, että keskusvaalilautakunnan lausunnon mukaan Helsingin kaupungin esteettömyysasiamies ja vammaisjärjestöt ovat olleet mukana suunnittelemassa esteetöntä äänestyskoppia.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä esittämäni äänestyspaikan valaistusta koskevat näkökohdat Helsingin kaupungin keskusvaalilautakunnan tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Lähetä tästä päätöksestäni jäljennöksen tiedoksi myös oikeusministeriölle.

Oikeusasiamies

Petri Jääskeläinen

Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Juha-Pekka Kontinen

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.